

"İ'lem eyyühe'l-aziz! Herşeyin, içine melekût, dışına da mülk denir. Bu itibarla insan ile kalb, birbirine hem zarf, hem mazruf olur. Çünkü, insan mülk cihetiyle kalbe zarf olur, melekût cihetiyle de mazruf olur." izahı?

"İ'lem eyyühe'l-aziz! Herşeyin, içine melekût, dışına da mülk denir. Bu itibarla insan ile kalb, birbirine hem zarf, hem mazruf olur. Çünkü, insan mülk cihetiyle kalbe zarf olur, melekût cihetiyle de mazruf olur.

Bu kaide, Arş ile kevn hakkında da tatbik edilir. Şöyle ki: Arş Zahir, Bâtın, Evvel, Âhir isimlerinin halita ve karışığıdır. Bu halitada dahil olan ism-i Zahir itibarıyla, Arş, mülk, kevn melekût olur. İsm-i Bâtın itibarıyla, Arş, melekût, kevn mülk olur. Demek, Arşa ism-i Zahir nazarıyla bakılırsa, kendisi zarf, kevn de mazruf olur. İsm-i Bâtın gözüyle bakılırsa, kendisi mazruf, kevn zarf olur. Ve keza, ism-i Evvel itibarıyla, **ءَامَالِىَ اَشْرَعَانِ كُو** âyetinin işaret ettiği kevnin bidayetini içine alıyor. Ve ismi Âhir itibarıyla, içine nihayetini kevnin ettiği ima şerifinin i-hadîs **سَفْفُ الْجَنَّةِ عَرْشُ الرَّحْمَنِ** alıyor.

Demek, Arş öyle bir halitadır ki, şu dört isimden aldığı hisselerle kevn ve vücudun sağını solunu, üstünü ve altını ihata etmiş olur." (1)

İZAHİ: İnsan ile kalp arasındali ilişki nazara veriliyor. Kalp mi vücudu idare ediyor, yoksa vücut mu kalbi idare ediyor? Bu durumu izah ederken **arş** ve **kevn** kavramları da ele alınıyor. Arş ve kevn, bizim için ne ifade ediyor; bunu idrak etmek için, dört şekilde değerlendirebiliriz. Bunlar;

- 1 - Zahir ismiyle;** bu zaviyeden baktığımızda; **arş, vücut, kevn ise kalb olur.**
- 2 - Bâtın ismiyle;** bu zaviyeden bakılacak olursa; **kevn, vücut, arş ise kalb olur.**
- 3 - Evvel ismiyle;** kevnin başlangıcını gösteriyor. **Yani kevnin başlangıcı sudur.**
- 4 - Ahir ismiyle;** kevnin nihai noktasını bize gösteriyor. **Nihâi nokta cennetin damıdır.**

(1) bk. [Mesnevi-i Nuriye, Hubab.](#)

Daha geniş bilgi için tıklayınız: [Arş Ne Demektir?](#)